

NATURRESERVAT I ÖREBRO LÄN

Herrfallsäng

Herrfallsäng i vårskrud. Foto: Elisabeth Karlsson

I Herrfallsäng kan du uppleva blomsterprakt och fågelsång längs en lättgången stig genom öppna marker. Här har den kalkrika marken tillsammans med århundraden av slätter och bete skapat en mycket artrik ängsmiljö, jämte lövskogar, kalkällor och ett rikt kärr med många orkidéer.

Kalkrik jord

Herrfallsäng ligger i sluttningen av en förkastning ner mot Närkesslätten. Hit förde inlandsisen med sig kalkrik jord som den skrapat bort från slättens kalkberggrund. Kalkrikedomen och sluttningens rika källflöden har bidragit till områdets rika växtlighet. Här vid Herrfallsäng har man räknat till 300 olika arter av kärlväxter, det vill säga växter som har rot, stam och blad.

Lövskogen blev odlingslandskap

Markerna vid här i trakten har brukats av människan under mycket lång tid. Herrfallsäng låg tidigare under gårdarna Herrefallet och Melsätter men kom senare att tillhöra gården Bresätter. Dagens naturreservat bestod då i öster av en beteshage med lövträd och i väster av träd- och buskbärande ängsmark. De båda nuvarande betesmarkerna har i sen tid varit åkermark, men dessförinnan brukats som äng. Även en del av det sydvästra lundområdet var vid 1800-talets början uppodlad.

Höskörden formade landskapet

Det var från ängen man samlade in höet som sedan spardes som vinterfoder åt boskapen. Många slätterängar förr var glest bevuxen med träd som här i Herrfallsäng. Träden hjälpte till att hålla kvar vatten och näring, och

beskars på kvistar som torkades till foder åt djuren. Hö hämtades även från reservatets rikkärr. Idag sköts reservatets öppna marker genom slätter och bete. Ängen slås i slutet av juli då ängsväxterna har hunnit gå i frö. I området öster och väster om ängen går kor på bete, de släpps även in i ängen på efterbete efter slättern.

Blommor och fjärilar

På våren möts du här av mängder av blå- och vitsippor och i skogskanterna vätterosen och tibast. Senare kommer gullvivor, liljekonvaljer, lungört, kungsängslilja, smörboll, Sankt Pers nycklar och nattviol. I rikkärret blommor ängsnycklar, lunddunört och den lilla majvivan. Säkert ser du en och annan fjäril flyga runt bland blommorna, som luktgräsfjäril, åkerväddsantennmal och sexfläckig bastadsvärmare.

Fåglar, svampar och landsnäckor

I de kalkrika markerna trivs även många svampar. Bland sällsyntheterna hittar vi exempelvis kandelabersvamp, igelkottsröksvamp och slöjroksvamp. I rikkärrret lever den sällsynta, pyttelilla kalkkärrsgrynsnäckan. Oavsett vilken tid på året du besöker reservatet, får du garanterat sällskap av någon fågel. På vintern hörs bland annat talgoxe, grönfink, nötväcka och någon hackspett och framåt våren tillkommer bofinkar, rödhakar, koltrastar och starar. Under sommaren vidgas kören av lövsångare, grönsångare och kanske en stenknäck.

Torpen vid Herrfallsäng

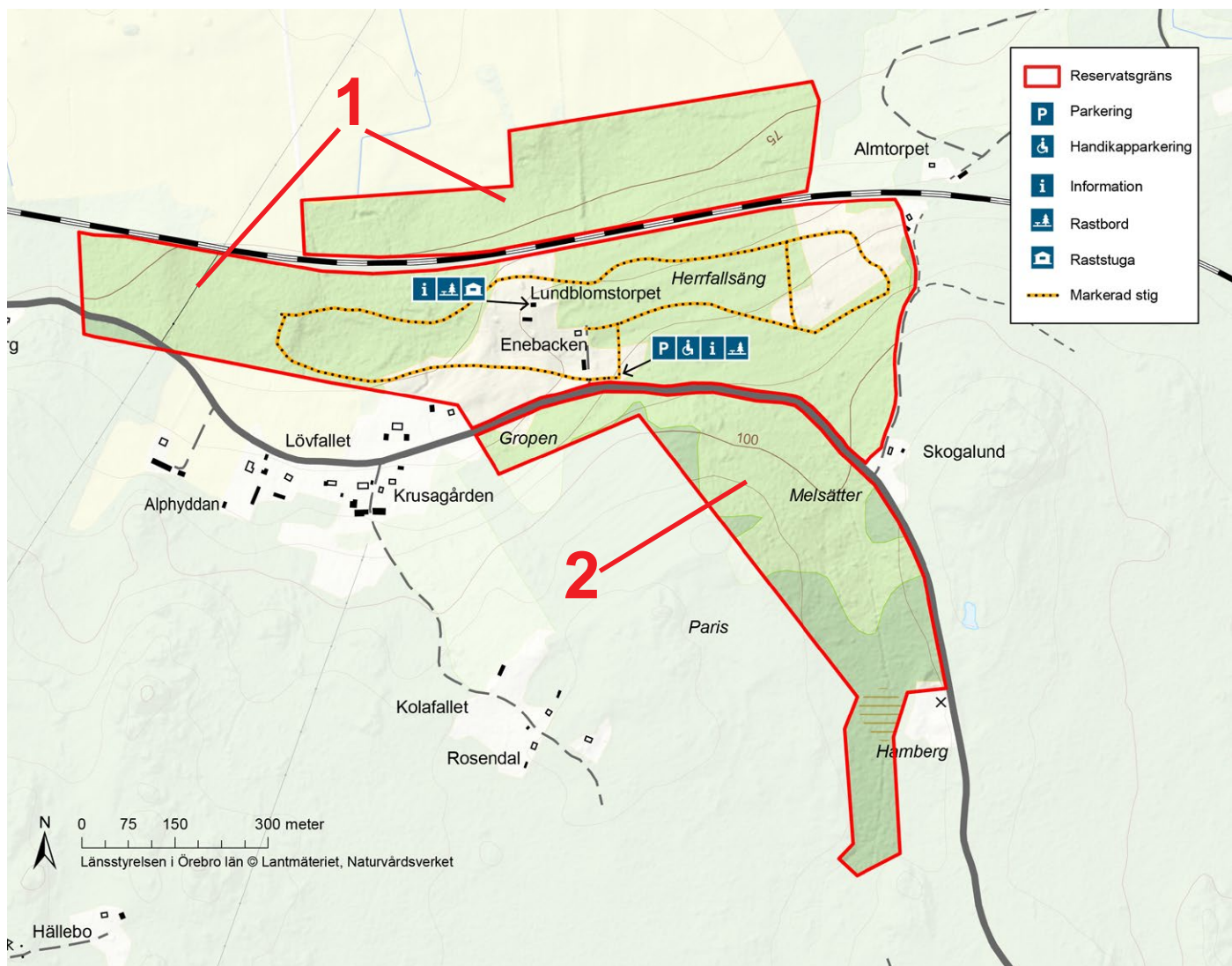
I Herrfallsäng har det funnits fyra torp varav två finns kvar idag. Lundbomstorpet byggdes som soldattorp i början av 1800-talet och det andra torpet är från år 1874. För soldaten och hans familj var torpet en löneförmån medan andra torpare betalade ”hyra” genom att utföra arbete vid gården som torpet tillhörde. Lundblomstorpet är öppet för allmänheten som raststuga.

Den artrika lövskogen

Skogsområdet söder om vägen brukades tidigare som ängs- och betesmark, något som kvardröjande ängsväxter vittnar om. Området rymmer granplanteringar och utdikade kärr som successivt kommer restaureras genom öjning, igenläggning av diken och stängsling för att slutligen åter bli betesmark.

Länsstyrelsen
Örebro län

I naturreservatet är det bland annat förbjudet att:

1 reservatsområdet norr om vägen (beslut 1973)

- skada fasta naturföremål
- plocka eller på annat sätt skada blommor och andra växter
- tälta eller ställa upp husvagn
- cykla eller köra motorfordon
- parkera annat än på anvisad parkeringsplats

2 reservatsområdet söder om vägen (beslut 2021)

- skada mark, sten/block eller flytta sten/block
- köra motordrivna fordon
- cykla eller rida
- skada vegetationen, som ris, gräs, örter, mossor, lavar, svampar
- skada levande eller döda träd och buskar
- störa djurlivet

Fullständiga föreskrifter för reservatet: www.lansstyrelsen.se/orebro/naturreservat

Vägbeskrivning

Naturreservatet ligger ca 7 km öster om Hallsberg. Vägskyltning finns från vägen mellan Hallsberg och Pålsboda.

Reservatsfakta

Beslutsår: 1934 (naturminne), 1973 (naturreservat), utvidgat 2021

Areal: 58,8 hektar

Markägare: Naturvårdsverket och enskild

Natura 2000: området ingår i EU:s nätverk av skyddad natur

Reservatsförvaltare: Länsstyrelsen